

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Haydi tanıyalım

İribaş Deniz Kaplumbağası

Hellenic Society
for the Protection
of Nature (HSPN)

GİRİŞ

Ders planı eğitim yönteminin deneysel yönlerine vurgu yaparak, araştırmaya dayalı öğretim modeline dayanmaktadır. Öğretmen öyküler, videolar veya bilgilendirici siteler aracılığıyla öğrencilere **İribaş Deniz Kaplumbağasını (Caretta caretta)** tanıttacaktır. Öğrenciler gruplar halinde çalışacak ve grup üyeleri değiştirilerek bilgi alışverişi yapılacaktır (yapboz işbirlikli öğrenme yaklaşımı). Son olarak öğrenciler, projenin sonuçlarını sınıf arkadaşlarına, diğer sınıflara veya okul çevresindeki halka sunacaktır.

HEDEFLER

- Soyu tükenmekte olan hayvan türleri ve ekosistemleri hakkında öğrencileri bilgilendirmek,
- Çevre konusunda evrensel vatandaşlık davranışını geliştirmek
- Değerler ve davranış değişimi teşvik etmek
- Sürdürülebilirlik eğitimi vermek
- İnsan faaliyetlerinin deniz kaplumbağasının yaşamı üzerindeki etkilerine yönelik farkındalığı artırmak,
- Deniz ve kıyı ile ilgili farkındalığın artırılması (Eko-Okullar teması), Sudaki Yaşam (Birleşmiş Milletler 14. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı) ve İklim Eylemi (13. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı)

SÜRE

5-6 ders süresi (Yapılacak etkinliklerin sayısına bağlı olarak değişebilir.)

KAYNAKLAR

- KWL Tablosu (K: Ne biliyorum? W: Bilmek istediklerim, L: Ne öğrendim?)
- Deniz kaplumbağasıyla ilgili video ve fotoğraflar. (Türün tanımı, yaşam alanı, davranışı, beslenmesi, karşılaştığı tehditler.)
- Deniz kaplumbağalarıyla ilgili öyküler
- Araştırma notları/ kitapçıkları/ anketler
- Okuduğunu anlama - Sözcük dağarcığı notları. (Müfredatla bağlantı)
- Deniz kaplumbağasının yaşam alanını inşa etmek için uygun malzeme (Örneğin kağıt, kum, kil, boyalar vb.)

NOT KAĞIDI

KAYNAK 1

K	W	L
Ne biliyorum?	Ne bilmek istiyorum?	Ne öğrendim?

Aşama 1: Hazırlık

Önceki Bilgiyi Kullanmak

Öğrenciler İribaş Deniz Kaplumbağası hakkında kısa videolar izleye da fotoğrafları inceler. Öğretmen onlara bu tür hakkında ne bildiklerini sorar ve yanıtlarını yazar. Sonra öğretmen öğrencilere, bu tür hakkında ne öğrenmek istediklerini sorar, soruları yazar ve öğrencileri gruplara ayırır (KWL Tablosu- K: Ne biliyorum? W: Bilmek istediklerim, L: Ne öğrendim?).

Öğrenciler deniz kaplumbağalarıyla ilgili bir öykü okur. Okuduğunu anlama sorularını yanıtlar ve öyküde yer alan sözcükler üzerinde çalışırlar (müfredatla bağlantı). Öykü unsurları ve öyküdeki karakter analizi hakkında konuşurlar.

Aşama 2: Araştırma

Öğrenciler, bilgi kartlarını doldurmak için bir araştırma yapar. Bunun için aşağıdaki kaynaklardan faydalanabilirler:

- İnternet siteleri, örneğin, <http://dekamer.org.tr/index.html>, <https://www.youtube.com/watch?v=3-xWfnvtc74>
- Kütüphanelerden kitaplar,
- Uzmanların konuşmaları, Örneğin, deniz kaplumbağaları araştırma merkezleri, akademisyenlerin konuya ilişkin bilgilendirici videoları)

Alternatif olarak, araştırmaları şu şekilde de olabilir:

ETKİNLİK

Bu etkinlik öğrencilere İribaş Deniz Kaplumbağasının yaşamı hakkında bilgi vermeyi amaçlar. İşbirlikli öğrenme yöntemine dayanmaktadır.

Hedefler:

Bu etkinlikten sonra öğrenciler şunları öğrenmelidir:

- Deniz kaplumbağasının özellikleri
- Yaşadığı yerler ve beslenmesi
- Üreme şekli
- Yaşam döngüsü

Süre

2 Ders saati

Materyal

- Kurşun ya da tükenmez kalem
- Grupta not almak için kağıt (**Kaynak 1**)
- Çalışma grupları için bilgi kartları; öğretmen bunları 6 parça halinde kesecek ve farklı masalara koyacaktır (**Kaynak 2**)
- Zihin haritası faaliyet sayfası (**Kaynak 3**)
- Test kağıdı (**Kaynak 4**)

İribaş Deniz Kaplumbağası

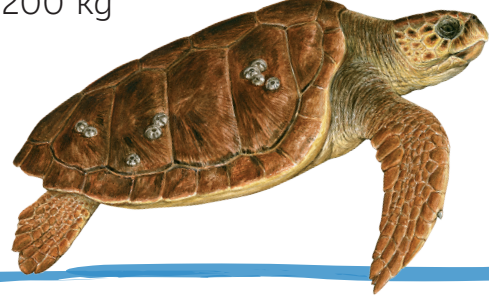
Nereye Yumurtlar?

1. Dişi kaplumbağalar sessiz ve uzak plajlarda çukur kazar ve yumurtalarını oraya bırakır.
2. Yumurtalarını bıraktınca denize dönerler.

İribaş Deniz Kaplumbağası

Fiziksel Görünüm

1. Büyük bir sürüngen
2. Renk kahverengi/gri
3. Sert kabuklu
4. Boyu 70-110cm
5. 200 kg

İribaş Deniz Kaplumbağası

Yumurta Sayısı ve Sıcaklık

1. 50-120 yumurta bırakırlar.
2. Yumurta kabukları yumuşaktır ve pinpon topuna benzer.
3. Kuluçka sıcaklığı 26 ile 32 C° arasındır.
4. Düşük sıcaklıkta erkek, yüksek sıcaklıkta dişi yavru doğar.

İribaş Deniz Kaplumbağası

Nerede Yaşar?

İribaş Deniz Kaplumbağası

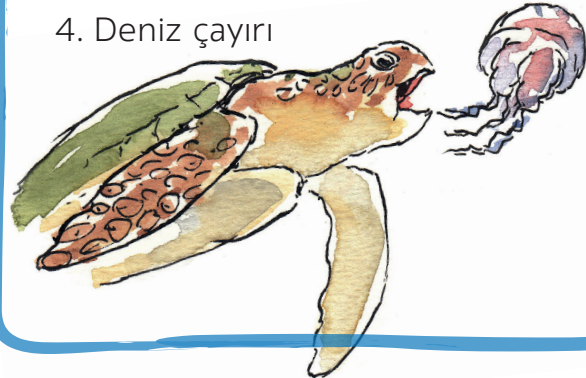
Kuluçka Süresi

1. Yavruların yumurtadan çıkması 50 gün sürer.
2. Yumurtalarından çıkan küçük kaplumbağalar yuvalarından dışarı tırmanarak bir an önce denize ulaşmaya çalışırlar.

İribaş Deniz Kaplumbağası

Beslenme

1. Et obur ve ot obur
2. Deniz omurgasızları
3. Denizanası
4. Deniz çayırı

Açıklama:

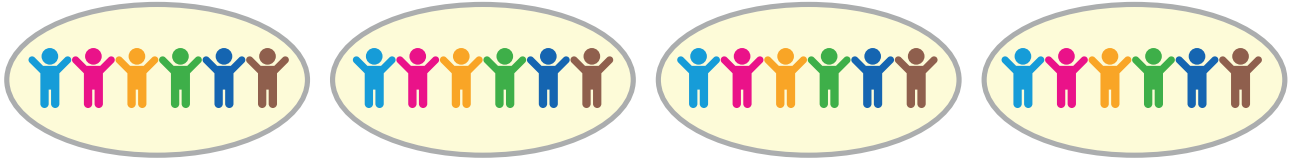
■ Adım 1

Öğretmen sınıfı altı farklı gruba böler, her grupta dört öğrenci yer alır. Her grup, deniz kaplumbağası ile ilgili bir konuda uzman olur ve grup arkadaşlarıyla birlikte bilgi kartlarını kullanır **(Kaynak 2)**. Tartışma esnasında, not alma kartlarına notlar alınır. **(Kaynak 1)** (Her renk farklı uzman grubunu temsil eder.)

■ Adım 3

Öğrenciler bilgileri topladıktan ve not aldıktan sonra yerlerini değiştirir. Her masada farklı bir uzmanın olacağı bir oturma düzeni alırlar. Bu şekilde 4 yeni grup oluşur, her grupta 6 farklı uzman grubundan 6 öğrenci yer alır.

■ Adım 3

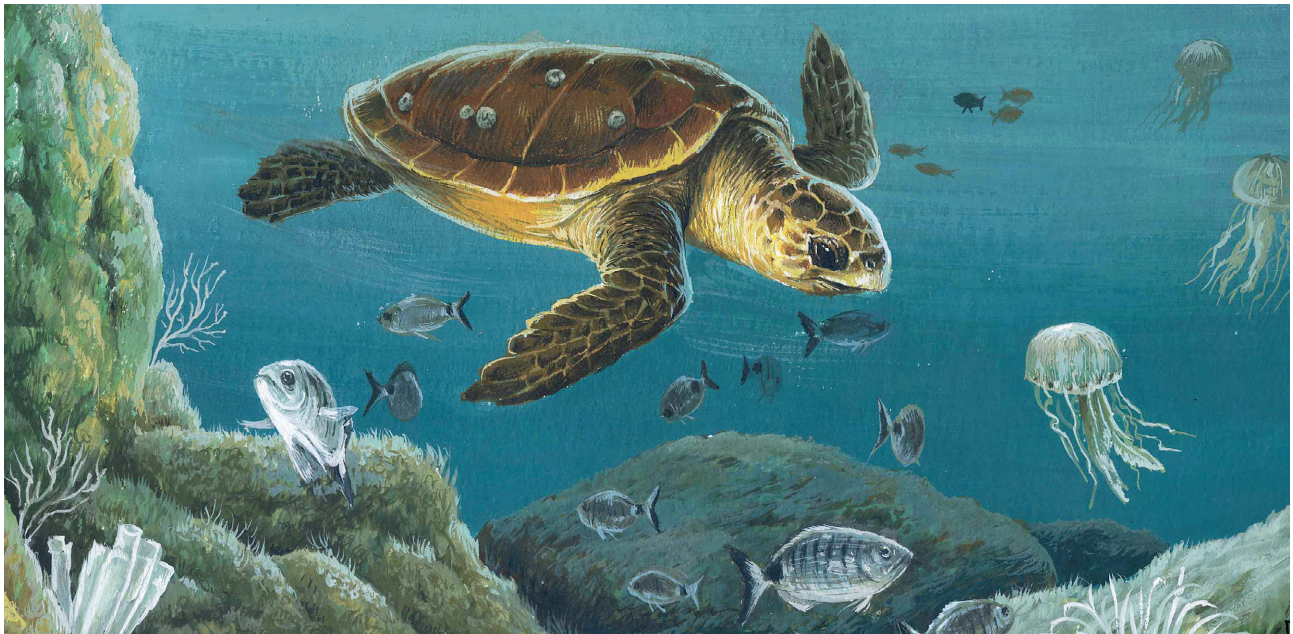
Öğrenciler yeni grupta, daha önce aldıkları notları kullanarak bir zihin haritası etkinlik sayfasını tamamlar **(Kaynak 3)**.

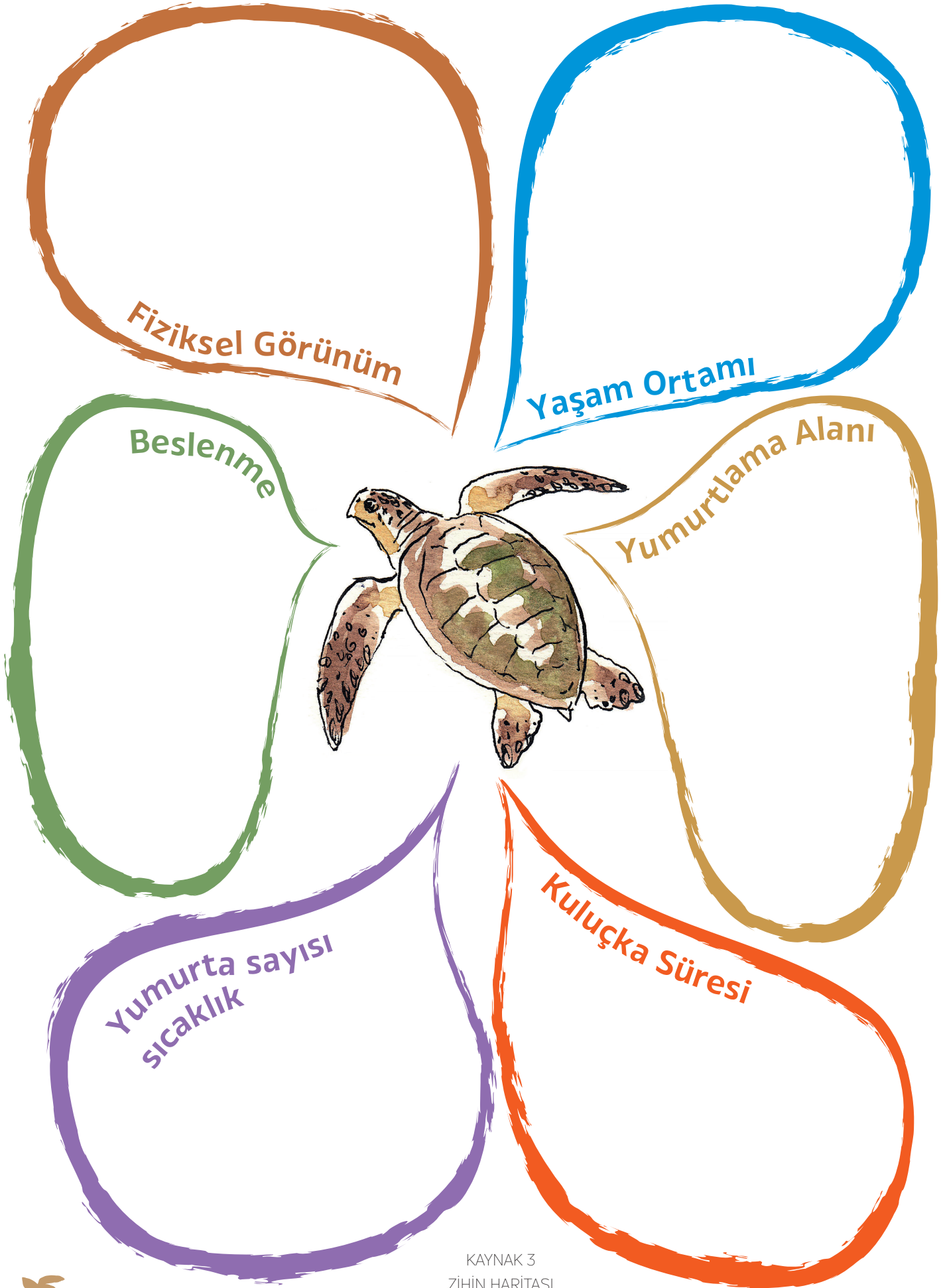
■ Adım 3

Zihin haritası faaliyet sayfaları, bir sınıf tartışmasıyla değerlendirilir.

■ Adım 5

Öğrencilerin neler öğrendiğine dair geri bildirim almak için bir test yapılır **(Kaynak 4)**. Öğretmen, öğrencilere deniz kaplumbağasına nasıl destek olunabilir konusunda beyin fırtınası yaptırabilir. Öğrenciler, kaplumbağa kabuğuna benzeyen bir karton kullanarak **(bkz. Kaynak 8)** edindikleri tüm farklı bilgiyi farklı dairelere yazar veya çizerler.

KAYNAK 3
ZİHİN HARİTASI

İribaş Deniz Kaplumbağası Bilgi Testi

(Doğru yanıtı yuvarlak içine alınız.)

ÖĞRENCİNİN ADI:

1. Bu hayvan **büyük** / **küçük** müdür?

2. **Sürüngen** / **Balık** mıdır?

3. **Doğum** yapar / **yumurtlar** mı?

4. Yumurtalarını bırakmak için gittiği mesafe **kısa** / **uzun** mudur?

5. Yumurtaların cinsiyeti **değişir** / **değişmez**?

6. Kuluçka süresi bir aydan **uzun** / **kısa** mıdır?

KAYNAK 4 - TEST

Aşama 3:

Araştırmanın sunulması

Öğrenciler, istedikleri bir yöntemi kullanarak sonuçları sınıf arkadaşlarına sunarlar. Örneğin:

- Poster hazırlayabilirler (sanat bağlantısı)
- Powerpoint sunum hazırlayabilirler (bilgi teknolojisi bağlantısı)
- Diyagram kullanabilirler
- Masa oyunu hazırlayabilirler
- Bir makale yazıp sosyal medyada veya okul gazetesinde paylaşabilirler
- Diğer öğrencilere İribaş Deniz Kaplumbağası hakkında bilgi vermek için bir sergi düzenleyebilirler.

Soyu tükenmekte olan türler söz konusu olduğunda, hayvanlara yönelik tehditleri vurgulamak önemlidir. Öğretmen, araştırmayı türlerin karşılaştığı tehditlere ve buna karşı çözümlere yönlendirir. Öğrenciler fikir alışverişi yapar ve eylem önerisinde bulunur. Herkesin katılımını sağlamak için "Dünya Kafe" yöntemi kullanılabilir. Öğrenciler okulda yapacakları seçmek için oylama yapar.

Bazı Öneriler:

- Soyu tehlike altındaki türler hakkında tüm okulu bilgilendirmek, hayvanların karşılaştığı tehditleri vurgulamak, böylece okulda plastik kullanımının azaltılması (Örneğin pipet değil matara kullanmak.)
- Bir STK aracılığıyla bir Deniz kaplumbağasını sahiplenmek
- Araştırma sonuçlarını makale halinde yerel gazetede ya da uluslararası Eko-Okullar'ın (<https://www.ecoschools.global/>) veya Çevrenin Genç Sözcüleri (<https://www.yre.global/>) web sitelerinde yayınlamak
- Diğer okulları veya mahalleyi bilgilendiren bir broşür hazırlamak
- Çevre gazetecisi gibi video hazırlamak
- Tüm okulla paylaşılacak animasyon bir öykü, etkileşimli bir oyun, şarkı ya da şiir hazırlamak
- Kaplumbağaların korunması için tüm paydaşları davet edip bağış toplama etkinliği düzenlemek (kinestetik oyunlar, sergi örneğin habitatla ilgili, tiyatro oyunları ya da skeçler)
- Bir sergi düzenlemek

DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki masa oyunu, öğrencinin İribaş Deniz Kaplumbağasını koruma konusunda karar verme yeteneğini artıracak bir etkinlik olarak kullanılabilir, aynı zamanda öğretmene öğrencilerin öğrendikleri hakkında geri bildirimde bulunur.

Masa Oyunu

Giriş

Bu faaliyet, öğrencinin sini kaplumbağalarını korumaya yönelik karar verme yeteneğini geliştirecektir.

Hedefler

Bu etkinlikte öğrenciler:

- Türe yönelik tehditlerin farkında olmalı,
- Türün neslinin korunması için önlemler alınmazsa tükenme riskini bilmeli
- Çözüm önerebilmeli ve harekete geçmeli

Süre

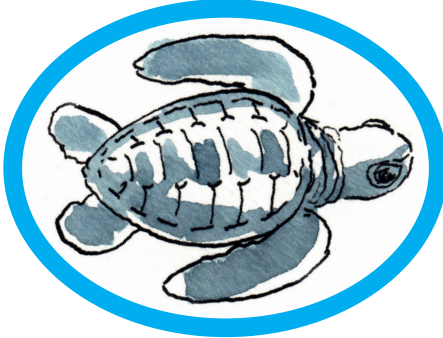
1 ders süresi

Materyal

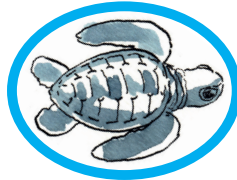
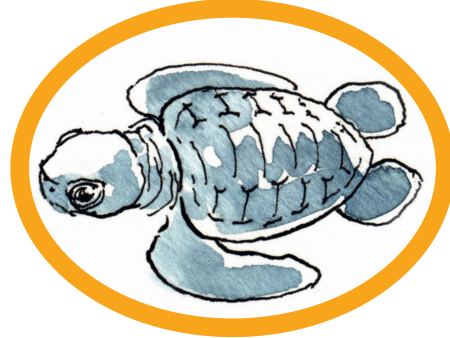
- Öğrenciler için kalem, defter ve kitaplar
- İribaş Deniz Kaplumbağasının yaşam döngüsü hakkında masa oyunu (**Kaynak 6**)
- Soru kartları (**Kaynak 7**)
- Zar

Açıklama

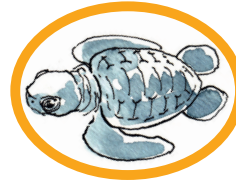
Oyunu sınıfta oynamak için, öğrenciler gruplara ayrılabilir ya da toplu halde oynayabilirler. Oyunda taş olarak kullanmak için iki yavru deniz kaplumbağası vardır, taşlar oyundaki adımları izler (**Kaynak 5**). Öğrenciler taşları ilerletmek için zar kullanır. Numaralı bir noktaya geldiklerinde bir soru kartı alırlar. Yanlış yanıt verirlerse, geri gitmek zorunda kalırlar. Doğru yanıtta ileri giderler. Oyun sona erdiğinde, süreç sınıf tartışmasıyla değerlendirilir.

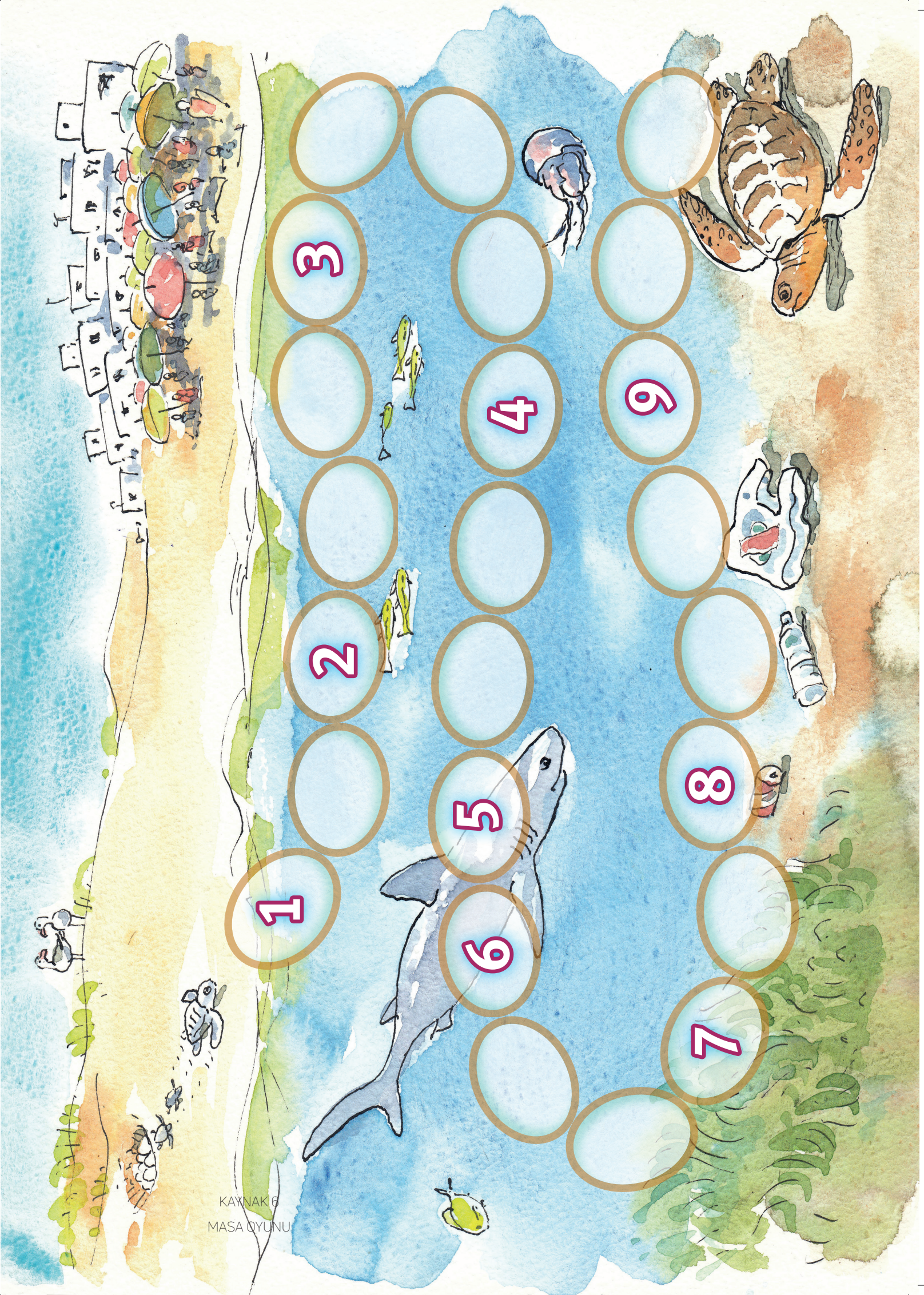
A3 BOYUTLU
MASA OYUNU İÇİN
OYUN TAŞI

A4 BOYUTLU
MASA OYUNU İÇİN
OYUN TAŞI

KAYNAK 5
KUTU OYUNU TAŞLARI

2 adım

Atla

Kaplumbağa yavruları
için olası tehditler
nelerdir?

Yanıt: Martılar, yengeçler ve
yumurtadan çıktıktan sonra yanlış
yöne gitme.

1 adım

Atla

Denize giden yolu nasıl
bulurlar?

Yanıt: Ay ışığını takip ederler.

3 adım

Atla

Denize erişince hayatta
kalırlar mı?

Yanıt: Belli olmaz.

4 adım

Atla

Şehir ışıklarından
rahatsız olurlar mı?
Nasıl?

Yanıt: Evet, çünkü bu ışıkları takip
ederler ve ölürlər.

2 adım

Atla

Suya erişince yüzerler
mi?

Yanıt: Evet, yolda tehditlerden
kaçınmayı başarırlarsa.

4 adım

Atla

Bu türün ileride
karşılaşacağı tehditler
nelerdir?

Yanıt: İklim değişikliği ve
yumurtladıkların plajların yok
olması.

1 adım

Atla

Kaplumbağalar
doğdukları plaja döner
mi?

Yanıt: Evet.

2 adım

Atla

Suda hangi tehditlerle
karşılaşabilirler?

Yanıt: Balık ağları, motor tekneler
ve yetişkin kaplumbağalar
için plastik torbalar. Genç
kaplumbağalar için büyük
balıklar ana tehdittir.

2 adım

Atla

Anne kaplumbağa
yavrularıyla kalır mı?

Yanıt: Hayır, denize döner.

3 adım

Atla

Hangi yaşta
üreyebilirler?

Yanıt: 15-30 yaşında.

KAYNAK 7
MASA OYUN KARTLARI

PROJE ORTAKLARI

Hellenic Society for the Protection of Nature (HSPN)

1951'de Yunanistan'da kurulan HSPN, kar amacı gütmeyen dernek olarak faaliyet göstermektedir. Küresel bir eğitim kuruluştur. Uluslararası Çevre Eğitimi Vakfı'nın (FEE)'nin temsilcisi olarak FEE'nin çevre eğitimi ve sürdürülebilir yönetime yönelik beş programını (Eko-Okullar, Çevrenin Genç Sözcüleri, Okullarda Orman, Mavi Bayrak ve Yeşil Anahtar) Yunanistan'da yürütür. Bugün HSPN, 5 ana alanda faaliyet göstermektedir: çevresel müdahale, doğa koruma, çevre eğitimi, turizm sektöründe sürdürülebilir yönetim, halkın bilinçlendirilmesi.

Daha fazla bilgi için: <http://eepf.gr/en>

Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV)

1993 yılında kurulan TÜRÇEV, uluslararası bir çevre eğitim kuruluştur. Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'nın (Foundation for Environmental Education-FEE) programlarını Türkiye'de uygulamaktadır. TÜRÇEV, 1993'te ülkemizde Mavi Bayrak Programı'nı başlatmış, sonra yine FEE şemsiyesi altında 1995 yılında Çevrenin Genç Sözcüleri ve Eko-Okullar Programları'na, 2004 yılında Okullarda Orman ve 2011 yılında da Yeşil Anahtar Programları'na katılmıştır. Vakıf, faaliyetlerini merkezi Ankara'da olmak üzere Antalya, Muğla (Bodrum) ve İzmir'de bulunan şubelerde yürütmektedir.

Daha fazla bilgi için: <http://www.turcev.org.tr>

PROJE HAKKINDA

YUNUS- Çevre Eğitiminde Kuramsal Yaklaşımlar ve Pratik Uygulamalar

Bu proje AB ile Türkiye arasındaki Sivil Toplum Diyalogu-Hibe Programı (CSD-V) çerçevesinde uygulanmaktadır. CSD Programının genel hedefi, Türkiye ve AB'den sivil toplum örgütlerini ortak konular etrafında bir araya getirmek, bilgi ve deneyim alışverişi sağlamak ve aralarında sürdürülebilir bir iletişim oluşturmaktır. YUNUS projesinin özel hedefleri arasında, Türk ve Yunan paydaşlar arasında eğitim alanında işbirliği için sürdürülebilir bir ağ kurulması ve AB müktesebatının Türk toplumuna tanıtılması yer almaktadır.

Konu olarak, her iki ülkede de yaygın olarak tanınan 3 hayvan türü olan İribaş deniz kaplumbağası (Caretta caretta), Akdeniz foku (Monachus monachus) ve ak leylek (Ciconia ciconia) seçilmiştir.

Faaliyetlerin bir parçası olarak, her iki ülkeden öğretmenler, hem Yunanistan hem Türkiye'de sınıflarda uygulanabilecek üç çevre eğitimi programı hazırlamak üzere, Yunanistan'ın Alonissos adasında düzenlenen (10-15 Temmuz 2019) bir yaz okuluna katıldılar. Her iki ülkede okullarda kullanılması ön görülen bir eğitim materyali, bu hayvan türlerini konu edinerek, katılımcı öğretmenler tarafından tasarlanmıştır.

Pilot uygulama ilk olarak 2019-2020 öğretim yılında Türkiye ve Yunanistan'daki okullarda yapılmıştır. Sonrasında HSPN ve TÜRÇEV uzmanları, uygulamaya katılan öğretmenlerden alınan geri bildirimlerle eğitim materyalini geliştirip hazırlamıştır. HSPN ve TÜRÇEV bu üç çevre eğitim programını kendi okul ağlarında yürütmektedir. Bu proje, ortaklar arasında sürekli ve yaygın işbirliğini geliştirecek ve çevre bilincinin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunacaktır.

PROGRAM HAKKINDA

Avrupa Birliği'nin (AB) mali desteği ile uygulanan "**Türkiye-AB Sivil Toplum Diyalogu**", AB Başkanlığı AB Genel Sekreterliği tarafından 2006 yılında, Türkiye ve AB ülkelerinden sivil toplum kuruluşlarını (STK'lar) ortak bir konu etrafında bir araya getirecek, toplumların birbirini tanımasını, karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmaları ve kalıcı diyalog kurmalarını sağlayacak bir platform olarak tasarlanmıştır. Programın ilk uygulamasına 2008 yılında başlanmıştır. Programın ilk uygulaması 2008 yılında başlamıştır. AB ile Türkiye arasında Sivil Toplum Diyalogu - Hibe Programı (CSD) IPA - Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı kapsamında uygulamaya alınmıştır. Bu Program aracılığıyla, Türkiye ve AB üyesi veya aday ülkelerden STK'lar arasında ortaklık olarak yürütülen 350 diyalog projesine toplam 42,5 milyon avro destek sağlanmıştır. Kabul edilen projeler; cinsiyet eşitliği, eğitim, tarım, sağlık, gıda, çevre gibi konulardadır.

Daha fazla bilgi için: <http://siviltoplumdiyalogu.org/>

Hazırlayanlar: Proje yaz okuluna katılan öğretmenler

Düzenleme / Editörlük: **Varvara Vorylla**, Çevre Eğitim Koordinatörü • **Chara Agaoglou**, Proje Koordinatörü;

Prof. Dr. Çelik Tarımcı, Teknik yönetici • **Fatma Köle**, Çevre Eğitim Uzmanı • **Efsun Ece Deniz**, Proje Görevlisi

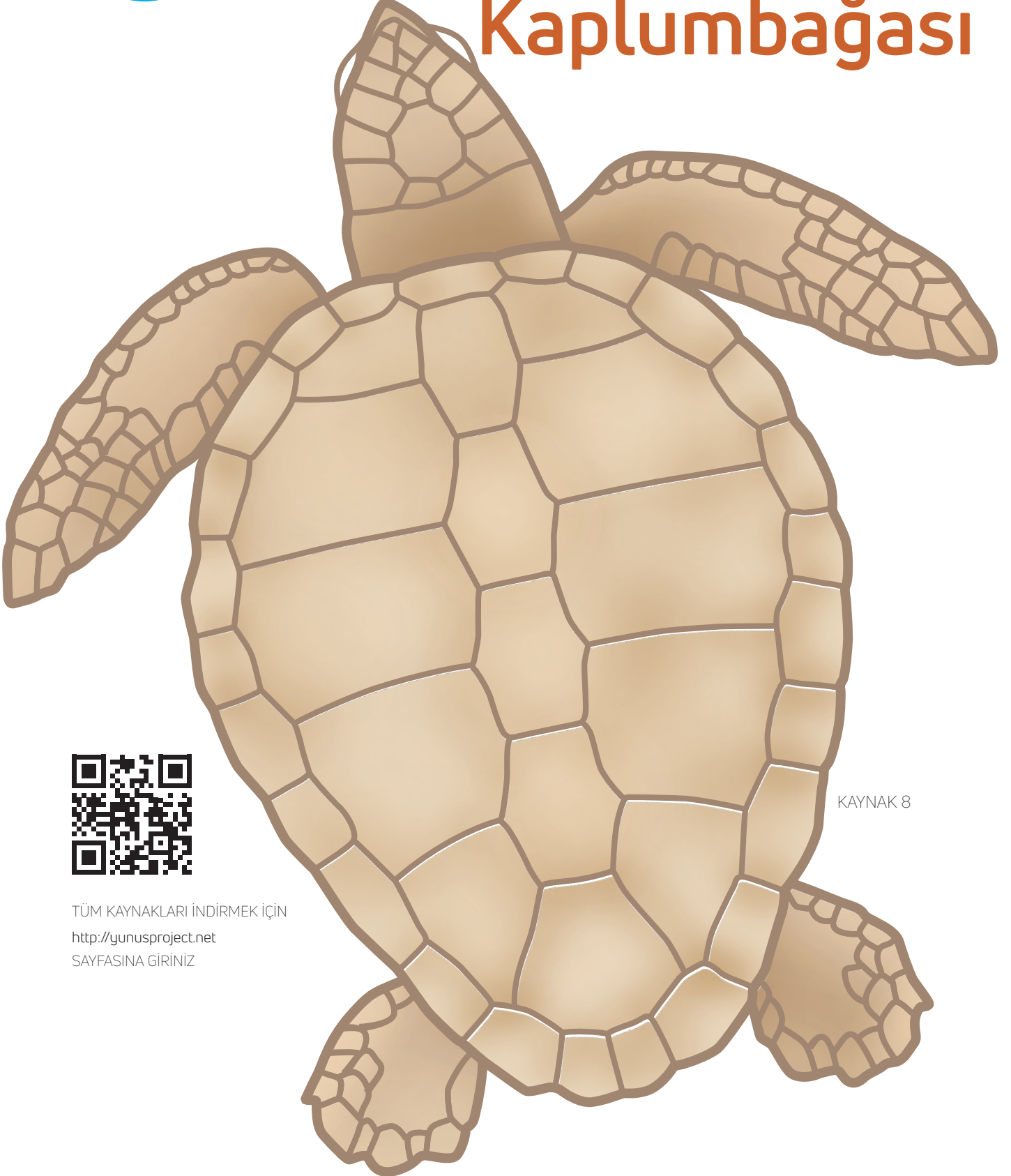
Çizimler: **Vasilis Chatzirvasanis** • Tasarım/ sayfa düzeni: **Aris Vidalis** - ARVINAT LTD

Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır. İçeriği yalnızca HSPN'nin sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşünü yansıtmaması gerekir.

İribaş Deniz kaplumbağası hakkında neler öğrendik

İribaş Deniz Kaplumbağası

TÜM KAYNAKLARI İNDİRMEK İÇİN
<http://yunusproject.net>
SAYFASINA GİRİNİZ

KAYNAK 8